

A FŐAKNÁSZ

Igy még nem csináltam riportot, mint most. Egyszerűen beállítottam az Ernő-bánya aknásirodájába és arra kértem Bodorkos János főaknászt, hogy jöjjön le a bányába velem. Azért választottam éppen őt, mert főaknász és fiatal. Nem kérdezősködtem. Nem akartam, hogy túlszépítse, vagy elszerénykedje a maga dolgát.

— Mire kíváncsi hát mégis? — kérdezte az indulás előtt. — A maga körletére. — Elindultunk. Veszprém megye minden szénbányájában jártam, de ilyet még nem láttam. Fényes világítás, a fővágatokon fehérre meszelt csillogó támfák. Czigut bácsival, az öreg karambol-csúszszel találkoztunk.

— Pista bácsi, ki takarította ezt a vízvágatot? — Két frontos.

Hát ez semmi. Ilyen munkáért muszákot irni: könnyelműség. Küldje majd be hozzám azokat az embereket... Tovább megyünk. A széles vágatok egy részében rabolt fa van felhalmozva. Talpát, TH bélest, idomkockat vágnak belőle. Az egyik ereszkén megyünk lefelé. A légajtó sarkáig kitérve. — Most becsukom. Figyelje meg — szól a főaknász — Ez a jó ember azt mondja majd, hogy most huzattak. — Csalódtunk, mert a „jó ember” meghallotta beszélgetésünket. Őszintén beismerte, hogy elfelejtette becsukni. Jelzés érkezik, a jó ember előre szalad, kinyitja a légajtót, de a „bikát” elfelejti leereszteni. Visszajön. A főaknász magyaráz. — A bányában első a biztonság, azután jön a munka... Az egyik szállítógátban egy fiatal legényke csillét takarít. Vájártanuló.

— Na kisöreg? Milyen jelzést tesz arra a csillére, amelyikbe ezt a szemet átrakja?

— 1-est, a szak számát. — Nem jó. „1” rovást tegyen rá. Tudja-e mit jelent? — Azt, hogy takarítás. — Helyes. Meg tudná mondani, miért kell a csillét takarítani és miért kell az „1” rovást használni?

— Hogy nagyobb legyen a csille hasznos súlya.

— Az „1” jelzés pedig azért kell rá, hogy a MEO a mintavételnél tudja, hogy ez a szén takarításból van. Működésben az értékelésnél alacsonyabb kalóriaértéket kapnánk... A legény halásan fogadja a hallottakat. Ennyivel is többet tud.

Pár vágaton végigmegyünk és a frontra érünk. En nem látok különöset, de az ő szeme mindent észrevesz. A frontmestert hívja. — Elek mi ez? — mutat Czoltik Pál munkahelyére. — Ez nem biztosítás, maga a „forat”-ra (fellázított szén) állított a támfát, mert lusta volt hosszabbat hozni. Bontsa le és ácsolja be rendezen. Maga könnyelműen az életével játszik. A maga főtétjét nem tartja semmi!

— Hiába szólok neki, nem fogadja meg. En az ilyen embert nem engedném vizsgára — szól bosszankodva Sós Elek a frontmester. (Czoltik vájártanfolyam hallgató.) — Mindig magyarázkodik, ahelyett, hogy azt tenné, amit mondot neki — mérgeződik tovább és egy kicsit fűszeresebben a frontmester. A szomszéd „fölt”-ben egy törött főtét vesz észre a főaknász.

— Ácsolja alá — szól röviden a vájárhoz.

— Úgy is sok a fafogyasztásom — szabadkozik a vájár.

— A fa nem olyan drága, mint az ember. Ne törődjön maga a fafogyasztással. Nekünk a maga élete sokkal drágább. Mi nem a kapitalizmusban élünk. Akkor

élet... Pár percre leülünk. Idejön a másik frontmester is. — Nincs ezekkel különösebb baj, csak könnyelműek — védik az embereket. — Nézzék, ha bármi van, beszéljék meg a párt, a szakszervezeti és a KISZ bizalmival, hívják össze az embereket és ő előtűk küldjék ki a frontról azt, akinek a szép szó nem használ. — Míg beszélgetünk a front balszárnyáról nagy darab szeneket hoz a kaparó. A szállító-kaparó nem tudja elkapni és bizony emelgeti a motort. A főaknász rögtön intézkedik. — Vegyék ki és törjék össze. Ilyesmiből már történt halálos baleset. Maguk jól tudják, hogy 30 cm-nél nagyobb szenet össze kell törni! Nézze már meg, mi van ott. — Kis idő múlva visszajön a frontmester. — Teliből indultak, ilyenkor könnyen előfordul, hogy nagyobb darab kerül a kaparóba. — Nem szabad, mert baj lehet belőle...

Meglátogatjuk a 8-as elővágási csapatot. Ők a következő, a szeptemberben induló frontlégvágatát hajtják ki. A főaknász benézi az irányt. Később elmondja, hogy ezzel a csapattal szemben halad a másik. Oda is elmegyünk. Ott is leellenőrzi, hogy jól haladnak-e. Nincs hiba. Az emberek üreshányra panaszkodnak.

Visszafelé a Jenő-ereszkén jövünk, ezen szállít a 8-as, a 3-as és a 17-es csapat.

Várjunk egy kicsit, megnézzük, mikor indulnak. Figyelje meg, a kapcsos azt fogja mondani, hogy nem volt teli csille, azért nem húztattak. Látta ott lent, hogy volt három huzatásra való telicsille? — Láttam. Nem kell sokáig várni, már hallatszik a csillék zörgése. A kapcsos ül az utolsó csille pufferján. A főaknász leszállítja. — Miért állnak? — Szinte szó szerint azt mondja a kapcsos, amit az előbb a főaknásztól hallottam. Jól ismeri az embereket.

— Ugy-e maga tudja, hogy nem szabad a csillén utazni? — Tudom.

— Maga mégis az életével játszik. Muszákat után jöjjön be hozzám. Mikor felérünk a villához, azt mondja a gépkezelőknek: Szóljon az András bácsinak, hogy ő is jöjjön be hozzám.

Mikor kijövünk a bányából egy papírlapot vesz elő. A 66380-as miniszteri utasítást, mely meghatározza a főaknász munkakörét. A felsorolt 16 pontban sorra ráismerek azokra az intézkedésekre, amelyeket Bodorkos elvtárs a néhányórás bányajárásunk során tett. Nem kérdezek. Egy kis grafikont vesz elő. Ezen mutatja, hogy a terv szerint és ténylegesen hogyan haladnak azok a munkák, melyeket végiglatogattunk. Egy másik azt mutatja, hogyan gazdálkodik azzal a csaknem 300 emberrel, akik e feladatok végrehajtásában segítőtársai. De én találkoztam olyan dologgal, amit az utasításokban nem találok. A főaknász tanította az embereket. Tanította azt a vájártanulót, akivel találkoztunk, tanította az egyik vitlást, hogy hogyan kell a gépet kezelni és tanítja azokat, akik a bányászati mesterségüknek választották. Tanítja őket és törődik velük. Számon tartja, ki mikor mulasztott a tanfolyamról. Megmagyarázza, hogy a lelkiismeretes tanulás az ő javukat szolgálja. Tanít akkor is, amikor benyitnak az aknásirodába Simon András lőmester, Képiró Zoltán kapcsos felvigyázó és az a dolgozó, akinek a vasárnapi fenntartáson a vízvágatot kellett volna kitisztítani. — Bizony jó ember,

a maga munkája semmi. — A jó ember mondani akar valamit. A főaknász tudja: kifogást. — Ha maga fizetne ezért, eltűné, hogy így dolgozzanak az emberek? Nézzé, a jövőben ilyen munkáért nem írunk muszákot! — A „jó ember” nem szól, de bizonyára elgondolkodik a félre nem érthető szavakon. András bácsi a hanyag szállításért „kap”, Képiró Zoltán pedig a bányarendszeti szabályok figyelmen kívül hagyásáért. Ekkor lép be Patonai János elvtárs területi bányafelügyelő. — Csalados ember maga? — kérdi.

— Nem, csak nős. — De hazavárja a felesége, ugy-e?

— Hát, hogy jobban megértse, hogy az életére vigyázni kell, 50 forintot megbüntettem. Jogosnak tartja?

— Jogosnak.

És amíg a főaknász rendelkezett, egyszer sem vettem észre, hogy valaki is kétségbe vonná utasításainak jogosságát, vagy helyességét. Pedig van az Ernő-bányán olyan bányász is, aki már akkor bányászodott, amikor Bodorkos elvtárs még nem is élt.

Ezért esett órá a választásom. Ezért, mert eszembe jutott egy nemrég lefolytatott beszélgetés. Az egyik idősebb vezető elvtárs mondta nekem: félek, hogy nem lesz utánpótlás, ha mi öregek kidőlünk a sorból... Ne féljen. Van utánpótlás. Ez a fiatal főaknász mindössze 24 éves, de jó ismerője mesterségének, jó ismerője az embereknek. Nem féltém a bányát, nem féltém az embereket, nem féltém az országot, míg ilyen emberek teremnek, mint Bodorkos János elvtárs, ez az egykori vájártanuló, ez a fiatal mosolygós főaknász.

Angyal Mihály.

Megjegyzések egy baleset után

Június 3-án a 68. sz. AKÖV Várpalotai főnökségéhez tartozó GN-792 rsz. bódés személyszállító gépkocsi a reggeli órákban az erőmű alsó lakótelepén elütötte a vele szemben kerékpáron haladó egyik dolgozónkat, aki 8 napon túl gyógyuló sérülést szenvedett és táppénzes állományba helyezték ezért. Nem akarom felsorolni, hogy mi a véleményünk a balesetről és kit tartunk hibásnak, csupán azt, hogy az ügy tudomásunkra jutásakor jegyzőkönyvet vettünk fel dolgozónkról és értesítettük a 31. sz. Építőipari Vállalatot, hogy a GN-792 rsz. gépkocsi vezetőjéről is vegyen fel jegyzőkönyvet. Meg kell jegyezni, hogy ezen jegyzőkönyvben szerepel, hogy a gépkocsivezető az ügyet jelentette a várpalotai fő-

nökségen. A szabályokat betartva mi is értesítettük írásban a főnökséget az ügyről és kértük, hogy folytasson le vizsgálatot a balesetről. Ezen levelünkre a következő választ kaptuk:

„Június 3-án kelt levelükre közöljük, hogy a GN-792 rsz. gk. balesetét a gépkocsivezető főnökségünkön nem jelentette, így a vizsgálatot lefolytatni nem áll módunkban.”

Ezen írás különböző érzéseket váltott ki belőlem és önkénytelenül is meg kell kérdeznem: Miért nem tartja érdemesnek a 68. sz. AKÖV Várpalotai Főnöksége a November 7 Erőművet, hogy kérésére vizsgálatot folytasson le, vagy talán őket az erre vonatkozó rendeletek nem kötelezik?

Kolman Ferenc.

Nyugodtabb körülményeket a betegeknek

Tudomásom szerint az „Új Várpalota” több esetben foglalkozott a várpalotai kórház problémáival, azonban intézkedés nem sok történt a panaszok megszüntetésére. Én nem azt akarom felvetni, hogy miért éppen a legzajosabb helyre tették a kórházat, mert ennek bizonyára komolyabb okai is voltak, bár eghangú az a vélemény Várpalotán, hogy jobb helyet is találhattak volna. Azt azonban nem lehet megérteni, hogy néhány egyszerű intézkedéssel miért nem teszik nyugodtabbá a kórházi betegek pihenését és ezzel miért nem segítik a kórházi orvosok és egészségügyi személyzet munkáját. Igen könnyen meg lehetne oldani pl. a „Jószerecsét” kultúrthozon előtti út lezárását, hogy a gépjárművek túráztatása, a honvédségi vontatók, traktorok elvonulása ne zavarja a kórház csendjét. Képzelnék csak el a városi tanács tagjai, mit érez az a beteg, akinek nincs egy pillanat nyugta az utca zajától. Nappal a járművek, éjszaka a „Jószerecsét” Körben rendezett mulatság zavarja őket. A kórház előtt felszerelt hangoshíradó rekedt üvöltése még csak tetézi ezt az amúgy is nagy zajt. Mindezeket egyszerű megoldással meg lehetne szüntetni, csak egy kicsit törődni kellene a városi tanácsnak a kórházi betegek problémáival.

Természetesen az lenne a legjobb megoldás, ha a kórház a sokat emlegetett Mandulás kastélyába kerülne, mert ott a lábadó betegeknek volna egy kis hely a parkban, ahol naponként a friss levegőn pihenhetnének és csend is volna. A várpalotai kórház az utóbbi időben jó hírnévre tett szert az ottani orvosok, de különösen Kocsis István sebész főorvos jó munkája nyomán és az a betegek biztonságérzetét növelő jó hírnevet úgy lehet megtartani, ha a városi tanács sürgősen intézkedik a fenti panaszok megszüntetésére.

Molnár László a kórház volt betege.

Győzött az új...

nem mindegy ám, hogy a 12 méteres felületet püfölik, vagy csak az egyharmadát. És ha ezt 20 vagy 24 kádra értjük, (ennyi kádja van egy brigádnak) akkor az 140—172 métert tesz ki.

A géppel gyorsabb is a munka,

mert így 4—5 műveletet tudnak egyidőben elvégezni a kád kezelése során. Nem számoltuk a megtakarítás forintösszegét, de a gyors beverés közben a magasra szökött feszültséget hamarabb megszüntethetik. A timföld porzás is jóval kisebb, mint eddig. Nem lennének igazságosak, ha nem beszélünk arról, hogy a nehéz fizikai munkától való megszabadulás ellenére van kifogásuk a kohászoknak. A gépek alkalmazásával csökkent a létszám. Ez semmivel sem jelent több munkát, mint eddig, hisz az egyes folyamatok rövidebb ideig tartanak. Ennek inkább olyan nem helyesen értelmezett szolidaritás jellege van. Pedig nem jelent kenyértelenséget az így feleslegessé vált munkaezrő számára, mert egy részét a gyáron belül helyezik el, másik részét pedig a termelő munka más ágában. A másik panasz, amit a bérfezlésről mondtak, helyes, ha az üzemevezetés megvizsgálja és ami jogos abból a panszából, orvosolja.

Itt azért érdemes egy percre megállni. A kohászok arról panaszkodtak, hogy

nagy a bérkülönbség

az új dolgozók rovására. Helyes lenne, ha a sajnálkozás helyett elgondolkoznak azon, hogy az új munkás fizikai erején kívül egyéb-
bel nem rendelkezik. Őt hiába ál-

lítják egy „beteg” kád mellé, nem tudja, mit kezdjen vele. A kohászat nagy szakértelemet követel és ennek a bérben is meg kell mutatkozni. Persze egyes esetek vannak, mint Mrázik László, aki kohászlanfolyamot végzett 2 éves munkás. Mikor visszahelyezték a brigádba, 4-es kategóriát kapott. Ezek könnyen elintézhető dolgok. Ami a legfőbb,

a kiszekes megmutatták,

hogy a gép jó. Különösen most, hogy új gépek érkeztek és új 50 köbméteres levegőkompreszort állítottak üzembe. De talán egyetlen tagja sincs a két KISZ brigádnak, aki ne értene a gép kezeléséhez. És nemcsak ezzel szereztek maguknak elismerést, hanem szívesen segítene a másik brigádnak, ha az ő gépük rossz. Nehéz lenne közülük akár egyet is kiválasztani. Együtt indulnak munkába, ha szól a villanyduda, vagy kigyullad a lámpa valamelyik kádon. Mégis jólesik hallani azt a felelősségérzetet, ahogyan az I-es brigád egymást váltó két vezetője, Pálóczi Béla és Gál András egymást váltják. Pálóczi elvtárs sorra mutogatja a kádat, elmondja, melyiken milyen műveletet végeztek. Ebből aztán Gál elvtárs tudja, milyen munka vár az ő brigádjára. Úgy beszélnek minderről, mintha nem is lenne nagy jelentősége. Pedig van. Győzött az új a régi felett. Ez azt a győzelmet ök vívták ki: a Kohó I-es és IV-es KISZ brigádja. A kísérlet sikerével annak a régi találgatásnak vetettek véget, hogy megmarad-e kohásznak, aki egy nyári napon önálló munkába áll.